

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

Voor u ligt het pedagogisch werkplan van Kinderopvang Oostenwind.

Dit werkplan geeft (samen met het pedagogisch beleidsplan) ouders, pedagogisch medewerkers en andere belangstellenden inzicht in onze manier van werken en omgaan met de kinderen op onze locatie.

Het pedagogisch werkplan is de praktische uitwerking van ons pedagogisch beleidsplan. Samen vormen zij ons pedagogisch beleid.

Het is geschreven voor en door onze (pedagogisch) medewerkers. Tevens is het een informatiebron voor (toekomstige) ouders en andere belangstellenden.

Het pedagogisch werkplan beschrijft uitgebreid onze visie, de ontwikkeling van kinderen, het belang van spelen en hoe wij hier op onze locatie mee omgaan.

Soms wordt verwezen naar bijbehorende formulieren of protocollen. Dit zijn werkdocumenten voor ons als pedagogisch medewerkers en terug te vinden in ons (digitale) archief waartoe alle medewerkers toegang tot hebben.

Indien in dit document wordt gesproken over 'ouders', bedoelen wij eveneens de verzorger(s).

Met 'teamleider' wordt bedoeld diegene die leiding geeft aan één of meerdere locaties.

Het pedagogisch beleids- en werkplan zijn te vinden op onze website www.kinderopvangoostenwind.nl.

U kunt deze en/of de overige formulieren en/of protocollen ook te allen tijde inzien op de locatie.

In dit pedagogisch werkplan kunt u de informatie lezen over de peutergroep van Kinderopvang Oostenwind. Kinderopvang Oostenwind heeft 1 horizontale kinderdagverblijfgroep (unit 1).

Wij wensen u veel leesplezier toe. En heeft u vragen, dan staan wij u graag te woord!

Team kinderopvang Oostenwind

OOSTEN WIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Inleiding:	4
<i>Doelstelling:</i>	4
1. Pedagogische aanpak	5
Pijlers uit het concept	5
1. De ontwikkeling van het kind staat centraal:	5
2. Een waarden gestuurde kindcentrum	5
3. Leren voor de maatschappij van morgen – leren van feiten, vaardigheden en inzichten	5
Kinderen die van ons kindcentrum komen:	5
<i>Onze rol als pedagogisch medewerkers</i>	5
<i>Opvang van 2 tot 4 jaar: Voor elk wat wils!</i>	6
<i>Pedagogen bij de hand</i>	6
<i>Ontwikkelingsgericht werken met peuters</i>	7
2. De ontwikkeling van een kind	8
Peuter-ontwikkeling (2- 4 jaar)	8
<i>Om te beginnen...</i>	8
<i>Middelpunt van de wereld</i>	8
<i>Verstandelijke ontwikkeling</i>	8
<i>Motorische ontwikkeling</i>	8
<i>Zintuigen</i>	9
<i>Taalontwikkeling</i>	9
<i>Hechtingsproces</i>	9
<i>Koppig</i>	10
<i>Driftig</i>	10
<i>Zindelijk worden</i>	10
<i>Spelen</i>	10
3. Didactische aanpak	12
Werken met kernconcepten	12
A. <i>Mens en maatschappij</i>	12
B. <i>Natuur en Techniek.</i>	12
4. Organisatorische aspecten van Kinderopvang Oostenwind	13
Inrichting	13
<i>De verschillende ruimten:</i>	13
<i>De inrichting kenmerkt zich door een uitnodigende en prikkelende omgeving</i>	13
<i>De inrichting kenmerkt door een duidelijke structuur</i>	13
Basisgroep	13
<i>Buiten spelen</i>	14
<i>Drinken en eten</i>	14
<i>Excursie</i>	14
<i>Activiteiten</i>	14
<i>Wennen</i>	15
<i>Melding ziekte/verlof</i>	15
<i>KIJKmap en portfoliogesprekken</i>	15
<i>Schoenen uit</i>	15

OOSTEN WIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

<i>Verjaardagen en trakteren</i>	<i>15</i>
<i>Foto's en video-opnamen (Wet AVG)</i>	<i>15</i>
5. Werkplan peutergroep	17
<i>Aansluiten bij de ontwikkeling van een kind</i>	<i>17</i>
<i>Zindelijkheid</i>	<i>18</i>
<i>Brengen en halen</i>	<i>18</i>
<i>Inloop</i>	<i>18</i>
Dagprogramma unit 1 (2-4 jaar):	18

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

Inleiding:

Kinderopvang Oostenwind biedt kwalitatief hoogstaande kinderopvang in de breedste zin van het woord volgens de visie van de basisschool Oostenwind. Kinderopvang opvang oostenwind bestaat uit een horizontale groep en een BSO en zijn beide gevestigd in het pand van de basisschool Oostenwind aan de monumentstraat 60 te Raalte.

In dit pedagogische werkplan zijn pedagogische doelen van kinderopvang Oostenwind vertaald naar de aanpak, dagprogramma en activiteitenaanbod van de kinderopvang. Het pedagogische werkplan wordt jaarlijks door de directie met de betrokken medewerkers geëvalueerd en waar nodig aangepast.

De peutergroep staat volledig in het teken van veiligheid, ontdekken en ontwikkelen. Kinderen op een goede pedagogische manier begeleiden en verzorgen geeft ons voldoening en zorgt voor een optimale ontwikkeling van het kind.

Doelstelling:

Kinderopvang betekent meer dan het verzorgen van de kinderen. Wij creëren een emotioneel veilige omgeving, die kinderen nodig hebben om hun persoonlijke en sociale competenties te ontwikkelen. Wij stimuleren de kinderen om zich vrij te ontwikkelen door passende spel- en leermaterialen aan te bieden en de mogelijkheid te bieden tot vrij spelen – alleen of met andere kinderen. De behoeften van het individuele kind staan hierbij altijd centraal. Daarnaast besteden we aandacht aan normen en waarden door consequente regels toe te passen, zelf het goede voorbeeld te geven en kinderen op een positieve manier te begeleiden als zij zich niet aan de regels houden. Wij beschouwen kinderopvang als een aanvulling op de opvoeding thuis. Ouders mogen een zekere ondersteuning in de opvoeding verwachten als daar behoefte aan is. Omdat wij de kinderen de hele dag observeren, kunnen wij hun ontwikkeling goed volgen. Als wij zorgen hebben over een kind, zullen wij dit vroegtijdig met de ouders bespreken. Uiteraard kunnen de ouders ook zelf het initiatief hiertoe nemen.

1. Pedagogische aanpak

Pijlers uit het concept

1. De ontwikkeling van het kind staat centraal:

- Het kind is medeverantwoordelijk voor zijn eigen leer- en ontwikkelproces en bepaalt mede de activiteit en het programma van de dag. De vrijheid in keuze is afhankelijk van wat het kind aankan
- Het aanbod is op het niveau van het kind
- De omgeving daagt uit en motiveert tot leren en ontwikkelen
- Er is aanbod van verschillende werkvormen
- Er is aandacht voor een brede ontwikkeling – ruimte voor leren, ontwikkelen, beweging, ontspanning en expressie

2. Een waarden gestuurde kindcentrum

- Kernwaarden vormen het uitgangspunt voor de pedagogische kwaliteit.
- *Geborgenheid - respect - betrokkenheid – doorzettingsvermogen - deskundigheid - een positieve benadering*
- Alle personeelsleden zijn in het normbesef duidelijk en handelen hier eenduidig en consequent naar
- Kinderopvang en ouders zijn partners in de opvoeding en blijven met elkaar hierover in gesprek

3. Leren voor de maatschappij van morgen – leren van feiten, vaardigheden en inzichten

- Door het werken met *kernconcepten* worden door de kinderen vanuit verwondering, ervaring en daarna begrip inzichten verworven over hoe de wereld om hen heen in elkaar zit en hoe alles met elkaar te maken heeft
- Een onderzoekende en kritische houding wordt gestimuleerd. In de veelheid van informatie krijgen de kinderen handvatten in de vorm van stappenplannen en strategieën om hier goed mee om te gaan
- Kinderen hebben een goed beeld van zichzelf en weten wat sterk ontwikkeld is en wat een manier van leren is die bij ze past. Ook kunnen ze benoemen wat minder makkelijk gaat en waar extra oefening of ondersteuning nodig is

Kinderen die van ons kindcentrum komen:

- hebben vertrouwen in zichzelf
- kunnen reflecteren en daardoor zelf keuzes maken
- hebben eigen normen en waarden ontwikkeld
- zijn verantwoordelijk voor hun eigen gedrag
- durven nee te zeggen en kennen hun eigen grens
- hebben zich breed ontwikkeld; ze weten wat ze kunnen en wie ze zijn gaan respectvol om met de ander en tonen belangstelling voor de ander

Onze rol als pedagogisch medewerkers

Onze pedagogisch medewerkers bepalen in overleg met onze teamleider de pedagogische kwaliteit. Daarom kunnen ouders en collega's het volgende van ons verwachten. Wij handelen volgens het pedagogisch beleid van Kinderopvang Oostenwind.

Wij zijn ons bewust van onze houding en werkwijze en de invloed hiervan op het pedagogisch klimaat. Door een ontspannen en open houding naar de kinderen, de ouders en naar elkaar, creëren wij een positieve sfeer in de samenwerking. Zo ook door verbaal en non-verbaal duidelijk te zijn. Wij zorgen er voor dat de locaties veilig en kindgericht zijn en houden hierbij rekening met de leeftijd en de ontwikkeling van de kinderen.

De vier pedagogische basisdoelen

In ons pedagogisch beleidsplan hebben wij de vier pedagogische basisdoelen beschreven.

Hoe geven wij verantwoord vorm aan de uitvoering van deze vier basisdoelen. Dat doen wij op onderstaande wijze, waarbij wij te allen tijde, bij ieder individueel kind, rekening houden met de ontwikkelingsfase waarin hij/zij zich bevindt.

1. Wij gaan op een sensitieve en responsieve manier met kinderen om, tonen respect voor hun autonomie en zelfstandigheid. Hierbij stellen wij grenzen en bieden wij structuur, zodat de kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
2. Wij dagen de kinderen spelenderwijs uit in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, creatieve en taalvaardigheden. Hierdoor kunnen en mogen zij steeds zelfstandiger functioneren in een veranderende omgeving;
3. Wij begeleiden kinderen in hun interacties, waarbij wij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden bijbrengen. Zo leren zij steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden;
4. Wij stimuleren de kinderen om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij

Opvang van 2 tot 4 jaar: Voor elk wat wils!

Wij sluiten aan op de verschillende ontwikkelingsfasen van uw kind. Bij Kinderopvang Oostenwind krijgt uw kind precies wat het nodig heeft. Op iedere leeftijd. Ook in de dagindeling sluiten wij aan op uw kind. Activiteiten, evenementen, spelmateriaal, pedagogische benadering; het is allemaal afgestemd op de leeftijd van uw zoon of dochter. Dit is een unieke aanpak, waarmee u écht werk maakt van een evenwichtige ontwikkeling van uw kind!

Pedagogen bij de hand

Achter Kinderopvang Oostenwind staat Mijnplein, dé stichting voor katholiek en protestants christelijk primair onderwijs in Salland. Via Oostenwind (onderdeel van Mijnplein) heeft Kinderopvang Oostenwind contacten met pedagogen van het samenwerkingsverband EPOS (de Sallandse Kamer) van het samenwerkingsverband 23-05 die de pedagogisch medewerkers van Kinderopvang Oostenwind ondersteunen. Daarnaast heeft Kinderopvang Oostenwind een intensieve samenwerking met KDV De Rode Bank, waar ook een orthopedagoog in dienst is. Zij kan waar nodig ook ondersteuning bieden aan het team en ouders van kinderopvang Oostenwind op opvoedkundig en pedagogisch vlak. Zo zorgen wij, dat we voor u een goede partner in opvoeding zijn.

OOSTENWIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

Ontwikkelingsgericht werken met peuters

Kinderopvang Oostenwind werkt in de peutergroep met het volgsysteem *Kijk en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)*. Het aanbod sluit aan op de leerlijnen die gevolgd worden in het basisonderwijs, opgesteld door SLO. Daarnaast wordt het aanbod thematisch (middels kernconcepten) geboden. De kernconcepten worden binnen het hele KindCentrum ingezet. Doel is nog meer plezier en verbetering van de kwaliteit voor de kinderen én medewerkers.

2. De ontwikkeling van een kind

Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en zijn eigen niveau. Door rekening te houden met de onderstaande ontwikkelingsfase proberen we ons aanbod en aanpak zo goed mogelijk op de ontwikkeling van een kind af te stemmen. We gaan in dit pedagogisch werkplan verder in op de ontwikkelingsfase van de peuterontwikkeling (2-4 jaar)

Peuter-ontwikkeling (2- 4 jaar)

Om te beginnen...

Na de eerste verjaardag van een kind, is hij een dreumes en wordt hij steeds minder afhankelijk van de constante zorg van zijn of haar verzorger. Hij gaat steeds beter lopen en gaat zelf op onderzoek uit. De drang tot ontdekken zal het steeds vaker winnen van zijn behoefte om bij de verzorger te zijn en in de buurt te blijven. Vanaf ongeveer anderhalf jaar wordt een kind peuter. Het kind ervaart dat hij of zij een eigen persoon is en ontwikkelt een eigen wil. Het omgaan met het kind komt steeds meer in het teken te staan van opvoeding naast de verzorging.

Middelpunt van de wereld

Een peuter is heel trots op zichzelf en denkt dat de wereld om hem draait. Het hoort bij de normale ontwikkeling dat een peuter verwacht dat alle aandacht op hem gericht is. Hij eist alle aandacht op, van iedereen, en overal. Een peuter kan er niet goed tegen wanneer de verzorger met andere dingen bezig bent. Hij gaat op allerlei manieren aandacht trekken en begrijpt niet dat verzorgers ook nog andere dingen te doen hebben dan constant met hem bezig zijn. Een peuter kan erg kwaad worden wanneer je hem geen aandacht geeft.

Verstandelijke ontwikkeling

In het tweede levensjaar leert het kind dat hij zelf iets teweeg brengt. Dit is een stap in de richting van geloof in eigen kunnen. Een dreumes kan kleine opdrachtjes uitvoeren en geniet van complimentjes. Dit is ook belangrijk voor later op school.

Op deze leeftijd gebruikt hij de dingen zoals ze bedoeld zijn; haarborstel voor je haar, een bal om te rollen en tegenaan te schoppen en met een auto doe je rijspelletjes. Een peuter kan nog niet zo goed denken en denkt op een 'peutermanier'. Herinneringen, fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar heen; er is sprake van magisch denken. In deze fase gelooft een peuter dat wat hij denkt ook echt gebeurt. Soms kan dat een peuter bang maken en is de oorzaak van de angst moeilijk te achterhalen. Wij nemen hierbij in ieder geval de angst wél serieus! Samen proberen we erover te praten. Als een peuter leert angsten de baas te zijn, heeft hij daar zijn hele leven wat aan.

Motorische ontwikkeling

Leren lopen en praten zijn twee grote en belangrijke ontwikkelingen. Daarna leert een kind een bal weg schoppen, springen, rennen en een bal gooien. Alle kinderen hebben hun eigen tempo waarin zij zich ontwikkelen.

Vanaf de eerste verjaardag gaat het hoofd van een kind in verhouding tot het lichaam kleiner lijken en begint er iets van een hals te ontstaan. De armen en benen groeien nu veel sneller dan de romp. Baby vet verdwijnt. Vanaf anderhalf jaar kun je zien dat de ontwikkeling van de fijne bewegingen een spurt neemt. Nu hij het lopen onder de knie heeft gaat hij zich meer richten op details. Hij zal leren drinken uit een beker en deze met twee handjes vastpakken. Hij gaat leren eten met een lepel en deze zelf naar zijn mond brengen. Draaien is een moeilijke beweging om te leren. Een kind leert dit door

bladzijden in een boek om te slaan en dat gaat steeds gemakkelijker. Met behulp van de peutergym proberen we de peuter hier spelenderwijs in te ondersteunen en uit te dagen.

Zintuigen

Een peuter heeft nog weinig oog voor detail, hij kan zich richten op één ding/detail. Geluiden kunnen op hem afkomen als een onherkenbare massa. Op sommige momenten kan dit een peuter bang maken. Onze medewerkers zullen hem hierin begeleiden en ondersteunen, om hem zo te laten ervaren dat hij hiervoor niet bang hoeft te zijn. Een kind gaat eetbare-en niet-eetbare (bijvoorbeeld zand) dingen proeven. Onze medewerkers zien hier in deze leeftijdsfase erg alert op. Alle giftige materialen zijn volgens het protocol veilig weggestopt

Taalontwikkeling

Wanneer men tevreden en enthousiast reageren op de eerste woordjes van een kind, spoort dit het kind aan om nog meer dingen te zeggen of te herhalen. Na mama en papa zullen eerste woorden vooral namen van dieren en klanken zijn zoals dada en tuut tuut. Na de leeftijd van achttien maanden kunnen sommige peuters al kleine zinnen zeggen. Peuters gaan ook meer en meer begrijpen wat er tegen hen wordt gezegd. Je merkt dit doordat je op vragen antwoord of een aansluitende reactie krijgt. Bijvoorbeeld een peuter die opstaat om een boekje te halen als de ouder daar om vraagt. Met namen op de peutergroep is ontzettend veel aandacht voor de taalontwikkeling. Alles wordt ondersteund met taal en we stimuleren de kinderen om zoveel mogelijk te praten en zinnen te leren.

Ook in de taalontwikkeling zijn veel onderlinge verschillen tussen kinderen. Deze verschillen zijn heel normaal. Als ouder mag je je wel zorgen maken wanneer je peuter van 2 nog helemaal niets zegt. Soms komt dit doordat een kind niet goed hoort. Wanneer wij twijfels over het gehoor of de taalontwikkeling hebben sturen we een kind door naar een huisarts, de GGD of de logopedist. In sommige gevallen kan een kind een VVE indicatie krijgen. Dan krijgt het kind extra taalaanbod en mag het extra dagen komen. De GGD bepaalt of een kind hiervoor in aanmerking komt.

Hechtingsproces

In het algemeen verloopt het hechtingsproces van een kind in fasen:

1. Eerste drie maanden: signalen die een baby uitzend zijn nog niet gericht op één iemand, een baby voelt zich één met zijn omgeving en maakt nog geen onderscheid tussen personen;
2. Drie – zes maanden: er ontstaat een begin van herkenning, de baby leert onderscheid maken in stemmen en gezichten. De meest lieve lachjes zijn voor zijn vaste verzorgers;
3. Vanaf ongeveer zes maanden: periode van nabijheid zoeken en scheidingsangst. Van groot belang in deze periode is dat een baby leert dat je weer terugkomt als je even weg bent geweest (bijvoorbeeld middels kiekeboe-spelletjes). Huilen bij het afscheid van een ouders is in deze periode heel normaal. We troosten de kinderen en meestal is het kind binnen een half uur naar afscheid van de ouders niet meer verdrietig. Wanneer dit toch langer het geval is, gaan we samen met ouders in gesprek om hier goede afspraken over te maken.
4. Ongeveer anderhalf jaar tot drie jaar: losmaken tot zelfstandigheid. Het kind gaat ontdekken dat hij zelf ook iemand is. Hij gaat ervaren dat hij zelf iemand anders is. Hij wordt zelfstandig en geniet van de vrijheid die het loslaten oplevert.
5. Ongeveer drie tot zes jaar: laatste fase van het hechtingsproces. Het kind leert dat hij zelf actief kan ingrijpen, dat hij creatief kan zijn en de wereld naar zijn

hand kan zetten. Hij kan voor zichzelf opkomen. Hier spelen we op in door de kinderen ook op een creatieve manier zo veel mogelijk uit te dagendoor ze allerlei werkjes aan te bieden.

Kenmerkend voor peuters is dat ze alles zelf willen doen. Ze denken ook dat ze alles zelf kunnen! Aan de andere kant is er ook de behoefte aan vertrouwen, veiligheid en regelmaat. Hoe lastig het voor ouders ook is, het is eigenlijk heel dapper van een peuter dat hij tegen de grote mensen in opstand komt. Maar 's avonds verdwijnt dat dappere gevoel. Dan kunnen er gedachten komen als... Wat gebeurt er als iemand boos op is, of helemaal verdwijnt? Bang zijn om alleen gelaten te worden is rond het vierde jaar het sterkst en wordt daarna langzaam minder. Onze medewerkers zijn hier alert op en zullen dit met de kinderen bespreekbaar maken en hen laten zien dat er niets gebeurt.

Koppig

Peuters willen zelf ontdekken en zelf doen. Maar soms willen ze iets doen wat niet mag of wat ze nog niet kunnen. Een peuter kan zich dan heel kwaad maken. Het is belangrijk dat de peuter de kans krijgt te vertellen wat hij wil of niet wil. Dit betekent niet dat hij zijn zin hoeft te krijgen. Wij stellen duidelijke regels en grenzen aan de kinderen, maar leggen het wel uit.

Koppig zijn is een normale stap in de ontwikkeling van een kind. Een koppige peuter heeft hierbij niet de bedoeling om iemand te pesten of dwars te zitten. Wij zien deze koppigheid dus niet als strijd en gaan deze ook niet aan. We bieden ze veilige grenzen en regels waarbinnen we altijd proberen mee te bewegen met de kinderen.

Driftig

Peuters hebben weinig geduld. Als iets niet meteen lukt, of niet meteen mag, wordt hij dikwijls erg boos. Peuters kunnen deze boosheid nog niet onder controle houden. Een peuter wordt overspoeld door een boze bui en kan dit moeilijk zelf stoppen. Dit lijkt vaak een overdreven reactie, maar de peuter kan er niet meteen iets aan doen en doet het niet met opzet. Wij helpen deze lichaamstaal met woorden vertalen voor een kind. Zo wordt het kind geholpen gevoelens te verwoorden. We blijven hierbij rustig en worden niet boos op een kind.

Zindelijk worden

Sommige kinderen zijn zindelijk als ze 2 jaar zijn, andere kinderen dragen nog een luier op 4-jarige leeftijd. Kinderen worden gemiddeld tussen hun tweede en vierde levensjaar zindelijk. Doorgaans zijn kinderen zindelijk wanneer zij naar de basisschool gaan. We kunnen kinderen niet zindelijk maken, we kunnen het kind wel helpen zindelijk te worden. We wachten hierbij totdat het kind of de ouder aangeeft dat het kind hier klaar voor is. Als bijvoorbeeld de luier langere tijd droog is, kan dit een teken zijn dat we kunnen starten met een zindelijkheidsstraining. We hebben hiervoor een beloningskaart. Ook zijn onze toiletten qua hoogte afgestemd op de lengte van de kinderen. Een kind dat overdag droog is, kan in bed toch nog een luier nodig hebben. Hierin overleggen we altijd met de ouders. Meestal wordt een kind ook 's nachts vanzelf droog.

Spelen

Samen spelen de kinderen leren bij ons om samen te spelen met de andere kinderen of met de leidsters. Ook leren ze alleen te spelen. Samen met de basisschool Oostenwind is er een doorgaande leer en ontwikkelingslijn op het gebied van spelontwikkeling.

OOSTENWIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

Imitatiespelletjes en meehelpen zijn favoriete bezigheden op deze leeftijd. Hij helpt graag mee en doet alles na wat iemand anders doet.

Dreumesen en peuters zijn zeer geïnteresseerd in andere kinderen. Ze spelen naast elkaar, maar kijken wel naar elkaar. Samen spelen met andere kinderen van dezelfde leeftijd is nog moeilijk. Een kind is nog erg op zichzelf gericht en vindt het moeilijk een ander kind met zijn speelgoed te zien spelen. Op deze leeftijd zijn ze nog niet in staat rekening te houden met elkaar of een plotseling opkomende behoefte uit te stellen.

3. Didactische aanpak

Werken met kernconcepten

Voor kinderen in het basisonderwijs gaat het om het inzicht in zichzelf, hun directe sociale en fysieke omgeving en inzicht in de "grotere" wereld (je kijkt steeds verder om je heen). Vanuit verwonderen, naar zelf ervaren, naar begrijpen naar het kunnen vertellen aan een ander (want dan begrijp je het pas echt).

Dit alles is bij elkaar ondergebracht in kernconcepten. In een kernconcept zitten allerlei begrippen, die met elkaar in verband staan. De kernconcepten zijn grofweg in te delen in twee groepen:

A. Mens en maatschappij

Macht (bv. "Wie is de baas?")

Binding (bv. "Bij wie hoor ik?")

Communicatie (bv. "Hoe breng ik mijn boodschap over?")

Tijd en ruimte (bv. "Hoe ontstaat tijd, hoe groot is onze aarde?")

B. Natuur en Techniek.

Energie (bv. "Waarom 'werkt' iets?")

Materie (bv. "Waar is het van gemaakt?")

Groei en leven (bv. "Wat is leven en hoe ontwikkelt iets?")

Evenwicht en kringloop (bv. "Waarom zien we steeds hetzelfde patroon?")

Per kernconcept is er een uitgebreide handleiding, waarin o.a. een zogenaamde 'mindmap' is opgenomen. In de mindmap staan alle begrippen van het kernconcept. Alle kerndoelen, die voor het basisonderwijs gelden, komen ruimschoots aan bod in de kernconcepten. Belangrijk bij het leren van de inzichten is het praktische handelen. Net zolang tot "het kwartje valt".

De kernconcepten "Getalbegrip" (rekenen-wiskunde) en "Communicatie" (taal) komen het hele jaar aan bod. De andere staan vijf weken centraal en kennen een opening en een afsluiting. De kernconcepten zijn in principe altijd beschikbaar en kunnen soms door de actualiteit of een toevallige gebeurtenis tijdelijk in het middelpunt van de belangstelling staan. Denk aan verkiezingen, een wereldgebeurtenis of een bijzondere gebeurtenis in de natuur.

Per kernconcept staan elk schooljaar één of enkele kernvragen centraal. Deze vragen zijn zo gesteld, dat ze de kinderen meteen voor het concept interesseren. Op basis van de kernvragen zijn brede opdrachten en activiteiten ontwikkeld, die kinderen helpen om inzichten te verwerven.

De meeste **feiten** zijn gekoppeld aan de kernconcepten. Bijvoorbeeld de feitenkennis die aan bod komt tijdens het behandelen van de Tweede Wereldoorlog (Macht) of bepaalde topografische kennis (Tijd en Ruimte). De feiten die kinderen leren hangen ook samen met hun interesses. Ze kunnen via kernconcepten stuiten op onderzoeksvragen, die zij stellen en die uitdagen om er veel meer van te weten. Dit geeft een dusdanige betrokkenheid, dat de feiten, die ze daarbij leren heel goed onthouden worden. Ze zijn er immers zelf achter gekomen! De manieren van het leren van feiten zijn zeer veelzijdig. Een quiz, de computer, het boek, de encyclopedie, enz.

4. Organisatorische aspecten van Kinderopvang Oostenwind

Inrichting

De ruimte kent niet een indeling in klaslokalen, maar een grote ruimte die ingedeeld wordt met behulp van kasten, wanden e.d. Zo ontstaan functionele hoeken en afdelingen. Kenmerkend is dat opdrachten gedaan worden op plekken die daarvoor het meest geschikt zijn. In die ruimte zijn de materialen voorhanden die nodig zijn voor de activiteit.

Uiteraard wordt met de inrichting rekening gehouden dat activiteiten die om rust vragen niet gestoord worden door geluidsrijke activiteiten.

De verschillende ruimten:

- taal- en rekenruimte;
- spelzaal (sport en spel);
- theater (dans, drama en muziek);
- atelier (handvaardigheid, tekenen en vormgeving);
- ontdekkfabriek (wetenschap en techniek);
- presentatieruimte;
- buitenruimte (natuur en tuin, spel, ontdekken en experimenteren);
- restaurant "de keukentafel" (eten, drinken en ontspanning);
- kennisplein (verdieping en achtergrondkennis).

De inrichting kenmerkt zich door een uitnodigende en prikkelende omgeving

Er is afwisseling in aanbod en er wordt gewerkt met betekenisvolle en eigentijdse materialen, die aansluiten bij het aanbod vanuit het werken met de kernconcepten. Er is ruimte voor ontdekken en experimenteren.

De inrichting kenmerkt door een duidelijke structuur

Er is een indeling in functieruimtes met duidelijke routing binnen de totale organisatie. Het personeel is op de hoogte van de afspraken op de werkvloer en werken met een hoog normbesef en tonen voorspelbaar gedrag. Zij handelen respectvol en consequent. Voor structuur in het werken wordt gebruik gemaakt van stappenplannen en vaste werkwijzen. Deze zijn gevisualiseerd. De inrichting is geordend en middels visualisering voor kinderen toegankelijk. Codering van de materialen maakt dat de kinderen de materialen gemakkelijk kunnen vinden en terugzetten.

Basisgroep

Er wordt gewerkt in heterogene groepen om beter in te kunnen spelen op ontwikkelingsverschillen tussen kinderen. De kinderen zijn verdeeld over meerdere basisgroepen. Een basisgroep is een sociale groep met een vast teamlid. Deze basisgroepen hebben vooral een pedagogische functie: ze geven de kinderen veiligheid. Kinderen beginnen en eindigen hun dag in een kring met hun basisgroep. Begeleiding van de kinderen wordt gedaan op basis van de vastgestelde wettelijke criteria voor de leidster kind ratio. De ervaring van een kind om jongste/middelste/oudste te zijn en het beter vanuit verschil kunnen leren van elkaar komen in deze basisgroep tot uiting. Kinderen hebben meer sociale mogelijkheden.

Daarnaast leren kinderen van en met elkaar en maken gebruik van de kwaliteiten van elkaar.

Naast sociale en pedagogische motieven zijn dus ook didactische motieven te noemen. Bij de start van de school is in iedere unit één basisgroep.

In de basisgroep wordt aandacht besteed aan levensbeschouwing, Engels, actualiteit, sociale vaardigheden (kanjertraining) en het ritme van de dag.

Buiten spelen

De kinderen spelen buiten op het plein (aan de achterkant) van de school. Het plein is voorzien van een hek. De kinderen van de peuterunit en van de BSO unit plannen hun eigen buitenspeeltijd (als het kind hier competent voor is). Gedurende de dag is er een pedagogisch medewerker verantwoordelijk voor toezicht. Bij onvoldoende toezicht wordt door middel van een teken aangegeven dat er niet buiten gespeeld kan worden.

Drinken en eten

De tijd van het ontbijt (VSO), het tussendoortje (drinken en fruit) kunnen de kinderen zelf plannen (als het kind hier competent voor is). Ze maken hiervoor gebruik van "het restaurant". Het netjes achterlaten van de plek hoort hierbij. Gedurende de dag is er een pedagogisch medewerker verantwoordelijk voor toezicht. Voor unit 2 tot en met 4 is er een koelkast. Het eten en drinken van unit 1 staat bij unit 2 in de koelkast.

Excursie

Kinderopvang Oostenwind werkt met excursies passend bij het lopende kernconcept: een uitstapje houdt altijd verband met het kernconcept waarmee we op dat moment bezig zijn. Soms vinden er uitstapjes plaats met een aantal kinderen. Eén of twee kinderen worden bijvoorbeeld meegenomen wanneer er boodschappen gedaan worden, of zomaar om een wandeling te maken. Of wij gaan wandelen, dat hangt ook af van het aantal kinderen dat aanwezig is en van hun leeftijd.

Activiteiten

Elke dag dezelfde regelmaat is voor de kinderen duidelijk en prettig; kinderen weten op deze manier goed waar zij aan toe zijn. Wij proberen naast de steeds terugkomende activiteiten ook plaats te maken voor nieuwe, afwisselende en uitdagende activiteiten. Wij proberen naast de steeds terugkomende activiteiten ook plaats te maken voor nieuwe, afwisselende en uitdagende activiteiten. U kunt hierbij denken aan verschillende onderzoekende, technische, creatieve, sportieve en soms ook educatieve activiteiten. Vele activiteiten zullen in het teken staan van het kernconcept. Dit kernconcept wordt uiteraard afgestemd op het kernconcept van Oostenwind.

De meeste activiteiten vinden van unit 1 plaats in het gebouw van Kinderopvang Oostenwind. De activiteiten die wij bieden, zijn over het algemeen gericht op kleine groepjes van zo'n vier tot zes kinderen. Activiteiten met de gehele groep organiseren wij op feestelijke momenten, zoals een verjaardag, Sinterklaas, of bij een ander groot feest. Wij bieden de kinderen zoveel mogelijk variatie aan in activiteiten, zodat een kind ook andere interesses leert ontwikkelen, maar stellen de kinderen ook in de gelegenheid om veel vrij te spelen.

Wennen

Wanneer het kind gaat starten bij de peutergroep, dan wel gaat aansluiten bij de BSO van Oostenwind, wordt er contact met de ouders opgenomen. De ouders worden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek en een rondleiding. Tevens wordt er voor de definitieve startdatum een of twee wenmomenten voor het kind ingepland. Het kind krijgt daarin de mogelijkheid om de groep, de pedagogisch medewerker en de ruimte te leren kennen.

Melding ziekte/verlof

Wij vragen u bijzonderheden, aangaande uw kind schriftelijk te melden. Bijvoorbeeld een tandartsbezoek of wanneer een kind door iemand anders wordt opgehaald. Deze meldingen kunnen ook voor 8.00 uur per mail worden gedaan via unit1@oostenwindraalte.nl of telefonisch doorgeven aan de school 0572-363454.

KIJKmap en portfoliogesprekken

Ieder kind heeft een eigen "KIJKmap". Het mapje is ter vervanging van de portfolio en laat de ontwikkeling van uw kind zien. De werkjes gaan mee naar huis. Er worden foto's gemaakt van de activiteit/ resultaat. Deze komen bij in de KIJKmap. Bij de warme overdracht, wanneer het kind 4 jaar is geworden, gaat alles uit de map mee naar huis en dragen we de map over aan Unit 2.

Schoenen uit

De kinderen trekken als zij binnenkomen de schoenen uit en zetten die onder de kapstok. Elk kind heeft binnenschoenen mee. Daarmee voorkomen wij dat er heel veel zand in de school komt. Het is noodzakelijk omdat kinderen ook graag spelen en werken op de vloer. Het dragen van binnenschoenen draagt ook bij aan de mindset van kinderen. Bij binnenschoenen hoort ander gedrag bij dan wanneer je de buitenschoenen aan hebt. Met binnenschoenen lopen we door de school. Buitenschoenen rennen we buiten mee.

Verjaardagen en trakteren

Hoe kinderen hun verjaardag op school willen beleven, kan verschillen van kind tot kind. Wel of geen feestmuts? Uitdrukkelijk in de belangstelling of juist wat bescheidener? Wij willen op Kinderopvang Oostenwind tegemoet komen aan deze verschillen en het verjaardagsritueel niet tot in de puntjes uitwerken. Iedere pedagogisch medewerker heeft ook eigen, creatieve ideeën en liedjes.

Wel kennen we een aantal algemene afspraken:

- Ouders zijn welkom, al dan niet met fotocamera;
- De kinderen mogen de andere kinderen trakteren in de basisgroep tussen 11.00 en 11.30 uur;
- Pedagogisch medewerkers ontvangen geen aparte traktatie.

Foto's en video-opnamen (Wet AVG)

Er worden op Kinderopvang Oostenwind regelmatig foto's en video-opnamen gemaakt. Een aantal van deze foto's wordt op de website geplaatst. Als u hier bezwaar tegen heeft, kunt u dit op het inschrijfformulier van uw kind aangeven of schriftelijk melden. Op Kinderopvang Oostenwind worden ook video-opnames gemaakt. Veelal als middel om de pedagogisch medewerkers, leerkrachten en studenten te ondersteunen bij hun taak.

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

De opnames zijn voor intern gebruik. Bij het gebruikmaken van video of beeldopnames wordt altijd het privacyreglement in acht genomen. In het kader van de individuele leerlingbegeleiding wordt vooraf toestemming gevraagd aan de ouders. Opnames van activiteiten op Kinderopvang Oostenwind worden gebruikt voor ouders en/of kinderen van Kinderopvang Oostenwind.

5. Werkplan peutergroep

Op Kinderopvang Oostenwind is ook een peutergroep. Deze groep is gedurende de schoolweken op dinsdag- woensdag en vrijdagochtend open van 8.30 uur tot 11.30 uur en op dinsdag-, woensdag en vrijdagmiddag van 11:30 tot 14:00 uur. De peutergroep bestaat uit kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Vanaf 1 ½ jaar kunnen de kinderen hiervoor opgegeven aangemeld worden.

Op deze ochtenden vinden er op deze groep gerichte peuteractiviteiten plaats, waar mogelijk in samenwerking met Oostenwind.

De groepen bestaan zoveel mogelijk uit een vaste samenstelling. Dit zorgt voor een gevoel van veiligheid en vertrouwdheid bij u en uw kind.

VVE

In de peutergroep wordt nadrukkelijk gewerkt aan Voor- en Vroegschoolse Educatie. Activiteiten zijn er op gericht om de overgang naar de basisschool zo klein mogelijk te maken. Er is op een spelende manier veel aandacht voor voorbereidende taal- en rekenactiviteiten en is er veel aandacht voor de sociaal emotionele en motorische ontwikkeling.

Wanneer er sprake is van een VVE indicatie bij een kind, werken we conform het plan VVE Salland. Een kind krijgt dan extra aanbod op de vier verschillende ontwikkelingsgebieden (taal, rekenen, motoriek en sociaal emotionele ontwikkeling) en mag hiervoor ook 2 extra dagdelen komen. Middels KIIJK wordt de achterstand in de ontwikkeling door de pedagogisch medewerker in kaart gebracht en gevolgd, waarna er een plan gemaakt om doelgericht activiteiten aan te bieden om deze achterstand te verkleinen. Omdat het kind centraal staat binnen Oostenwind kiest kinderopvang Oostenwind er heel bewust voor om ontwikkelingsgericht in plaats van methodegericht VVE bij de kinderen te stimuleren. De pedagogisch medewerkers verzorgen zelf de activiteit om het leer- of ontwikkelingsdoel heen. Hierdoor kunnen zij beter rekening houden met de belevingswereld van ieder kind, waardoor het kind meer uitgedaagd wordt en zich eerder zal ontwikkelen. Dit vraagt kennis over de verschillende ontwikkelingsdoelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden van de pedagogisch medewerker. Hiervoor worden onze pm-ers goed opgeleid.

Meerdere keren per jaar hebben de ouders met de pedagogisch medewerker contact over de vorderingen van een kind. Mogelijk kan de IB-er van Oostenwind hierbij aansluiten. Bij het bereiken van 4 jaar is er altijd een warme overdracht tussen de peutergroep en de basisschool.

Aansluiten bij de ontwikkeling van een kind

Voor de verschillende leeftijdsfases zijn er verschillende tussendoelen bij alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Deze zijn beschreven in het observatiesysteem van KIIJK!. Binnen de peutergroep wordt er middels de kernconcepten gewerkt aan de verschillende tussendoelen.

Wanneer een peuter start bij Oostenwind dan wordt het kind geobserveerd n.a.v. de tussendoelen vanuit KIIJK! Zo wordt de ontwikkeling van een peuter alvast in kaart gebracht. Deze ontwikkeling wordt in de volgende periode gevolgd door de pedagogisch medewerker. Het aanbod in de peutergroep wordt afgestemd op de ontwikkelingsfase van een kind. Indien er gesignaleerd is dat een kind achterloopt in de ontwikkeling zal er een plan gemaakt worden om deze met specifieke activiteiten te oefenen. Dit wordt

OOSTENWIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

vastgelegd in een plan met daarbij het te behalen doel. Na een periode van een aantal weken zal geëvalueerd worden of dit doel behaald is.

Indien een kind voorloopt in de ontwikkeling zal ook voor dit kind een specifiek plan opgesteld worden, om er voor te zorgen dat dit kind voldoende uitdaging krijgt en zich ook op zijn eigen niveau kan blijven ontwikkelen.

Zindelijkheid

Een belangrijk onderdeel van het zelfredzaam worden, is de zindelijkheidstraining. Afhankelijk van de ontwikkeling, behoefte en rijping van het kind, wordt hieraan, in overleg met de ouders, aandacht besteed. Het is van belang, dat het kind zelf aangeeft er aan toe te zijn. Kinderen moeten niet, mogen wel. Wij maken gebruik van zowel potjes als kinder-wc's. Binnen kinderopvang Oostenwind wordt gebruik gemaakt van stickers of stempels om de kinderen te belonen en te stimuleren om zindelijk te worden.

Brengen en halen

De deuren van unit 1 gaat om 8:20 uur open. De pedagogisch medewerker is in de basisgroep. Na binnenkomst kan uw kind de jas ophangen, het drinken en fruit in de koelkast zetten en de tas opruimen.

Alle kinderen zijn om 8:30 uur binnen. Wilt u ervoor zorgen dat er een lus aan de jas zit en bekertjes, broodtrommels e.d. voorzien zijn van naam?

Om 11:30 uur halen ouders de kinderen binnen op aangezien er ook een aantal blijven voor de verlengde opvang.

Na 11:30 is ook nog verlengde peuteropvang tot 14:00 uur mogelijk. Dan worden de activiteiten van de ochtend deels herhaald, of uitgebreid. Naar gelang de behoefte van het kind. Dan brengt de pedagogisch medewerker de kinderen naar buiten.

Inloop

Tijdens de inloop kunnen de kinderen in de kring een boek lezen. De boeken liggen klaar. Middels een signaal (verstillingsmuziek) wordt het einde van de inloop aangekondigd. Ouders vertrekken en het wordt rustig in de hele unit, zodat we op tijd kunnen starten met de kring.

Tijdens de inloop is de pedagogisch medewerker zoveel mogelijk beschikbaar voor de kinderen. Informatie omtrent ophalen, doktersbezoek o.i.d. verzoeken we u schriftelijk door te geven. Indien wenselijk is de pedagogisch medewerker natuurlijk wel beschikbaar voor het maken van een afspraak of voor een korte opmerking.

Dagprogramma unit 1 (2-4 jaar):

Structuur maakt het maken van keuzes door kinderen mogelijk.

En keuzes zelf maken bevorderen de verantwoordelijkheid en autonomie van kinderen. Kenmerkend voor de dagen is dat deze een vaste structuur kennen zodat kinderen deze structuur al snel zullen herkennen. Een uitzondering hierop is het aanbod van muziek, drama, gym of een gastspreker of excursie.

De dag begint om **8.20** uur met de **inloop**. De kinderen komen de unit binnen met hun ouders en gaan naar de basisgroep kring. De pedagogisch medewerker is in de kring en maakt contact met de kinderen en de ouders. Ouders kunnen een korte vraag aan de pedagogisch medewerker stellen of een korte mededeling doen. Als er meer tijd nodig is

OOSTENWIND

EEN FRISSE KIJK OP ONDERWIJS

Pedagogisch werkplan Kinderopvang Oostenwind 2018

Versie oktober 2018

wordt er een afspraak. De ouders verlaten om 8.45 uur de unit. Door muziek (verstilling) wordt de overgang naar de basisgroep kring aangegeven.

In **de basisgroep kring** is van **8.30 – 9.00** uur tijd om te praten over het lopende kernconcept of de actualiteit, een verjaardag te vieren, liedjes te zingen of n.a.v. de kalender van de levensbeschouwing de dag te openen. Het programma van de dag wordt doorgenomen.

In de periode van **9.00 – 11.00 uur** krijgen kinderen instructie, verwerken ze stof en ontvangen ze reflectie. Dit geldt voor de basisvakken, de kernconcepten en de creatieve vakken. Het hangt van het kind af hoeveel vrijheid het kind in de planning van het programma aankan.

In de unit geven pedagogisch medewerkers, leerkrachten, onderwijsassistenten en studenten instructie en begeleiding en lopen rondes. De unitleider heeft zicht op de inzet van het personeel in de unit. Tijdens de instructie wordt gewerkt aan een stap in de leerlijn. De instructie vindt veelal in kleine groepjes plaats. Tijdens de rondes observeert de pedagogisch medewerker en waar nodig wordt het kind begeleid. In het volgsysteem werkt de pedagogisch medewerker bij wat de resultaten zijn en hoe gewerkt wordt. Het aanbod van muziek, drama of gym vindt plaats in grotere groepen. Het aanbod kent verplichte onderdelen en onderdelen waarvoor gekozen kan worden. Het kind verplaatst zich door de ruimte van hoek naar hoek. Ruimtes zijn per unit ingericht. Een aantal ruimtes worden gedeeld met meerdere units. Denk aan een ruimte als mediatheek. Deze kan gebruikt worden door unit 2 en 3. Rekenen wordt gedaan in de rekenruimte, het doen van proeven in de ontdekrimte, het schilderen in het atelier, het eten in het restaurant. Het verplaatsen in de ruimte is wel doelgericht. Het kind weet wat hij/zij gaat doen. De vrijheid in planning kan variëren van volledig gestuurd tot het zelf inrichten van je eigen dag. Er vindt door de dag heen reflectie plaats door het personeel.

Om **11:00 uur** komt de **basisgroep** bijeen voor de afsluiting van de dag. De uitwisseling van ervaringen stimuleren andere kinderen om er morgen mee aan de slag te gaan.

Centraal staan de vragen 'wat heb je geleerd/gedaan?' en 'hoe is het gegaan?'

Dit is ook het moment voor een jarige om te trakteren.

Na de afsluiting gaan de kinderen om **11:30 uur** naar huis.

Verlengde peuteropvang:

In de verlengde opvang van **11:30-14:00 uur** wordt het ochtendritueel herhaald of uitgebreid. Er vinden verschillende gerichte peuteractiviteiten plaats.